

ALUMINIJ

2

Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

FEBRUAR 2012

Uprava str. 4

Gradbeno vzdrževanje str. 5

Inovacije str. 6

Naj ideja str. 7

Ekološki otok str. 8

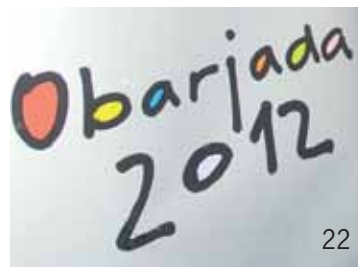
Upam si str. 12

Po poklicu sem sem Zidar str. 13

Intervju z Danico Marolt str. 14–16

Sindikata str. 17

Iz vsebine

- 4** Uprava
- 5** Gradbeno vzdrževanje
- 6** Inovacije
- 7** Naj ideja
- 8** Ekološki otok
- 9** Izobraževanje
- 10** Svet zaposlenih
- 11** Varnost pri delu
- 12** Upam si
- 13** Po poklicu sem
- 14–16** Intervju
- 17** Sindikat
- 18** Fotografije meseca
- 19** Postanek
- 20–21** Namesto reportaže
- 22** Kurentovanje, Obarjada
- 23** PGD Talum
- 24–25** Upokojitve, Fotoreportaža
- 26** Razpis letovanj
- 27** Križanka

Naslovnica: Pust v Talumu

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: darko.ferlinc@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Darko Ferlinc, glavni urednik, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih in Aleksandra Jelušič, članice, ter Srdan Mohorič, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: Darko Ferlinc.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

Kultura je mnogo več

DARKO FERLINC
GLAVNI UREDNIK

Še vedno je veliko stvari povezanih s kulturo. Pa tudi z nekulturo. Februar je mesec, ko Slovenci praznujemo svoj kulturni praznik. Edini v Evropi, če ne na svetu, imamo na ta dan prosto. Sredi prestolnice stoji kip pesnika, kar tudi ni ravno običajno. V drugih prestolnicah večinoma stojijo junaki, vojščaki, kralji.

Imeli smo tudi ministrstvo za kulturo, ki pa s(m)o ga na začudenje in nejevoljo enih in v veselje drugih ukinili. Tudi pri tem smo posebnosti. Redke države imajo ministrstva za kulturo.

Kulturniki za svoje delo morda res ne potrebujejo ministrstva. Pesniki in pisatelji bodo še naprej pisali, slikarji še naprej slikali, igralci še naprej igrali. Toda kultura ni samo umetnost. Kultura je mnogo več. Je način vodenja države, način obnašanja, so medsebojni odnosi, medsebojno spoštovanje. Tudi iz zgodovine se spomnimo predvsem kulturnih dogodkov ali dogodkov, ki so jih poganjali kulturniki, manj pa dogodkov, v katere so bili vpleteni politiki. Tudi pri osamosvajanju Slovenije so najprej nastopili prav kulturniki. Zato je za Slovence pomembno, da imamo ministrstvo za kulturo, čeprav je tudi tam birokracije preveč.

Imamo pa ministrstvo za Slovenijo po svetu. In neumno se mi zdi izgubljati besede za primerjavo obeh.

Morda bi bilo bolje, če bi imeli ministrstvo za (ne)kulturo ali, bolje, ministrstvo za preganjanje nekulture. Na vseh področjih, od javne in vseh drugih televizij, radijev, časopisov, dogodkov naprej.

Pred približno štirinajstimi dnevi je bila v Mariboru rokometna tekma. Na njej je skupina navijačev iz kdo ve katerega dna vzklikala šovinistična, žaljiva, skratka nepopisno grozljiva gesla. In na ne vem kateri bosanski televiziji smo potem lahko poslušali komentarje, kot na primer: mislili smo, da je Slovenija »kulturna zemlja« in da so Slovenci »kulturni narod«, zdaj pa to. In v dno duše je lahko bilo sram vsakega poštenega Slovenca. V Nemčiji bi take ljudi takoj priprli. Kaj pa pri nas?

Sicer pa so bosanski gradbeni delavci začutili slovensko (ne)kulturo že zdavnaj. Posledice delovanja iste (ne)kulturne gospe čutijo tudi slovenski delavci, ki jim zaradi neplačevanja premij grozijo zavarovalnice.

Tudi to ali predvsem to je kultura.

Ptuj kot evropska prestolnica kulture je začel svoje dogajanje s predstavo, pravzaprav muzikalom Kurentova svatba. Dogodek je vsekakor vreden vseh pohval. Sam menim, da je bil boljši od nedeljske povorke, ki je sicer štela 4.500 udeležencev in preko sto skupin iz osmih držav. Razen velikega števila nastopajočih je bil letošnji ptujski karneval preveč podoben prejšnjim. Predvsem pa preveč nepovezan. Pričakoval sem neko drugačnost, ker gre pač za EPK.

Tudi v Talumu se je veliko dogajalo. Naša ekipa je na 7. obarjati na Ptuju osvojila 2. mesto. Obiskali so nas kurenti. Kar dve skupini.

Uspešno se je končala prva delavnica z naslovom Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo. Začeli smo govoriti o Talumovih vrednotah in strategiji. V posebni prilogi lahko berete o teh stvareh. Še vedno je čutiti pozitivno energijo, ki je prepotrebna za napredek in premagovanje sedanjega v resnici malo čudnega stanja.

Verjeti ali ne verjeti, to je zdaj vprašanje. Bolj ko bomo verjeli vase in v sodelavce, prej bomo dosegli cilje. Pravzaprav to sploh ne bi smelo biti vprašanje. ▣

»Tudi iz zgodovine se spomnimo predvsem kulturnih dogodkov ali dogodkov, ki so jih poganjali kulturniki /.../«

Spoprijemanje s spremembami

MARKO DROBNIČ
FOTO: DARKO FERLINC

Tokrat bom kratek, ker želim vsakega od talumovcev zgolj spodbuditi k prebiranju žepne knjižice Spencerja Johnsona *Kje je moj sir?* Pripoved je čudovit primer zgodbe o spremembi. O uživanju v spremembah. Je torej zgodba o tem, kar je v vsakodnevnem delovnem in domačem okolju nedvomno gonilo napredka. Simbolika knjižice in podobnost z našim načinom delovanja v podjetju je zgolj slučajna. Pa vendar

si lahko marsikaj iz zapisanega vzamemo kot lep primer, kako drzno je stopiti iz škornjev okornega velikana in po mišje spretno poiskati koščke sira, ki se skrivajo pred nami. Če bomo želeli uresničevati zastavljene cilje v strateških usmeritvah in tako udeležiti prestrukturiranje podjetja z inovativnostjo, spremembe potrebujemo.

Preletite zgodbo. Najdete jo tudi na spletni strani Google Books. ■

Potrebujemo tudi sodelavce z idejami

MAG. FRANC VISENJAK
FOTO: DARKO FERLINC

V teh dneh teče že drugi mesec poslovanja v letu 2012. Razmere, ki nam jih diktirajo vhodi surovin in energije, nam slabšajo poslovanje, tako da bomo že ta mesec imeli težave pri poravnavanju nastalih obveznosti. Ukrepali bomo morali tako, da bomo te težave odpravili. Skupaj z lastniki bomo morali najti dolgoročnejsše rešitve glede oskrbe Taluma z energijo.

Vendar pri lastnikih ne želimo iskati potu ali nemogočih pogojev, ki bi nam omogočili lagodno poslovanje. Želimo le takšne cene, ki omogočajo stabilno poslovanje in minimalno akumulacijo, da se lahko postavimo na svojo pot.

Svojo pot si tudi hočemo ustvariti sami. To smo zapisali v Strategiji 2012–2015, ki jo je vodstvo pod-

jetja pripravilo ob koncu preteklega leta. Imamo dokument, ki smo ga izdelali sami in ki nam kaže pot naprej. Na tej poti še nekaj let potrebujemo proizvodnjo elektroliznega aluminija, kajti brez njega ne moremo najti preživetja. Poleg elektroliznega aluminija pa potrebujemo vse sodelavce, ki imajo ideje, ki imajo dar misliti naprej in biti soustvarjalec prihodnosti. Talum je s svojim razvojem sledil panogi, v kateri posluje, vendar sedanja čas kaže, da bo v prihodnje treba preživetje iskati še drugače.

Vedno sem bil prepričan, da ljudje, ki so v podjetju, ustvarjajo njegovo usodo. V to sem prepričan še danes. Najti je treba vzrode, da se ljudje čutijo poklicani za to nalogo. Odločili smo se, da bomo k iskanju idej povabili vse, ki ima-

jo ustvarjalni nemir. Tega se bomo lotili že v tem mesecu. Metode in recepta, kako to narediti, ni, tega se ne da kupiti.

Odkrito želimo postaviti potrebo

in nujo po takšnem početu. Nobena ideja ne sme biti odveč in o vsaki bomo povedali svoje mnenje. ■

Kam pelje evropska industrijska politika

DR. ZLATKO ČUŠ

Evropa se lahko pohvali, da ima izrazito učinkovito zakonodajo za varovanje okolja. Po kjotskem obdobju uvaža tako imenovano shemo ETS do leta 2020. Nekaterim državam, kot je na primer Poljska, je v okviru programa ETS uspelo izpogajati izjeme, s čimer omogočajo svojemu gospodarstvu večjo konkurenčnost. Slovenija si seveda tega odpustka ni zna-

ske mehanizme. Seveda mora to potrebo prepoznati posamezna članica EU in se sama dogovoriti z industrijskimi subjekti o mehanizmu izvajanja.

Tu pa je že naslednja težava. Približno eno leto je trajalo, da bo vlada Republike Slovenije lahko spet vladala s polnimi pooblastili. Trenutno se ukvarjajo samo z oblikovanjem ministrstev, medtem ko za

Marko Drobnič, predsednik Uprave, dr. Zlatko Čuš, član Uprave, in mag. Franc Visenjak, član Uprave

la ali hotela priboriti. Mi smo kar tako v isti skupini, kot sta Nemčija, Avstrija ... Kot je videti, naši evropski poslanci in drugi visoki uradniki zelo hitro izgubljajo stik z realnim stanjem v našem gospodarstvu. Zelo popularno je bilo govorjenje o nemškem in francoskem vlaku. Je že lepo, da se zgleujemo po tistih, ki so boljši od nas, vendar se je treba zavedati, da je bilo zato treba nekaj narediti.

Glede na trenutno industrijsko politiko EU se nam ne piše nič dobrega. Če bo shema ETS dosledno uvedena, bodo mnoge industrijske panoge izumrle. EU je že spoznala, da so šli malo predaleč, in je v svoji zakonodaji hitro sprejela direktive, ki dopuščajo državam članicam, da nekoliko popravijo splošne trgovalne sheme in na področju indirektnih obremenitev dopuščajo kompenzacij-

vsebine programov še ni časa. Verjeti moramo, da bodo kaj hitro našli čas za vsebine. Prej ko slej se bo treba odločiti, kako bo država upravljala svojo lastnino, pa naj gre za bančni sistem, papirno industrijo, energetiko, aluminijско industrijo, Mercator ...

Najslabši vladarji so tisti, ki ne vladajo. Ni se dovolj samo fotografirati na sestankih evropskih voditeljev. Treba se je tudi odločati, in to seveda pravilno. Tudi neodločanje sodi v skupino napačnih odločitev. V vmesnem času tekmeči, kot so ZDA, Kitajska, Brazilija, Indija, gospodarsko tako hitro rastejo, da bomo dobili čez čas občutek, da so Evropi ukradli Lizbonsko strategijo.

Še je čas za ukrepanje, vendar ga je vse manj. Upajmo, da se tega zavedajo tudi odločevalci. ■

Zaradi majhnosti smo prilagodljivi

Gradbena skupina se je v času svojega delovanja organizacijsko spreminjala. Od leta 2011 smo vključeni v družbo Talum Servis in inženiring.

DANICA MAROLT

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Z leve: Branko Vogrinec, Aleš Nahberger, Stanislav Kornet (v loncu), Danica Marolt, Matija Kouter, Janko Zamuda (zgoraj), Andrej Golob (zgoraj), Franc Čagran, Stanislav Pulko (zgoraj)

Z leve: Branko Vogrinec, Stanislav Pulko

Gradbeno vzdrževanje je organizacijska enota, ki zaposluje štiri najst delavcev, med njimi sta dva na čakanju za odhod v pokoj. Za

opravljanje svoje dejavnosti imamo delavnico, ki je razdeljena tako, kot sta razdeljeni skupini: prva in večja je skupina za ognje-

odporne obzidave, druga pa splošna gradbena skupina, ki opravlja še mizarska dela. Njeno delo je tudi postavitve gradbenih odrov, ki so skladiščeni v drugih prostorih. V delavnici je peč, v kateri lahko grejemo izdelke do 400 °C. Zaradi majhnosti smo prilagodljivi. Delavci po potrebi prehajajo iz ene skupine v drugo; če to zaradi povečanega obsega dela ni dovolj, pa najamemo zunanje delavce.

V skupini za ognjeodporne obzidave opravljajo različna gradbena in šamoterska dela na objektih in napravah. Za opravljanje del je zahtevan poklic zidar, saj v gradbeni šoli ni smeri šamoter. Šamoter je specifičen poklic, ki se ga učimo več let ob nabiranju

prakse pod mentorstvom starejših sodelavcev. Gre namreč za velik obseg raznih del, ki zajemajo vzdrževanje in obnovo korit, loncev, filtrov in peči na območju celotnega Taluma.

Reorganizacije prinašajo vedno nove spremembe in izzive za zaposlene. Tržno nišo vidimo v specializaciji za šamoterska dela in v izdelavi vnaprej izdelanih elementov, pri čemer se po ceni in kakovosti lahko primerjamo z uvoženimi izdelki. Za dobre izdelke so potrebni dobri opaži in vibracijska miza. V ta namen smo si preuredili prostor, v katerem izdelujemo opaže iz stiropora. Novi opaži so cenejši in so zamenjali drage lesene, ki smo jih naročali v tujini. Na tem področju imamo dobrega strokovnjaka, ki v delo uvaja še dva delavca. Dogovarjamo se, da bi vibracijsko mizo izdelali doma.

Prav tako se lahko primerjamo tudi v splošnih gradbenih delih, saj smo lansko leto v dogovorjenem roku izdelali temelje za šesto sončno elektrarno v vrednosti nad 100.000,00 evrov. Iščemo tudi nove možnosti v izdelavi lesenih izdelkov in postavitvi zahtevnih odrov.

Naša vizija je postati kakovosten, inovativen, hiter, prilagodljiv in zanesljiv izvajalec, ki na prvo mesto postavlja zadovoljstvo naročnika. Sledimo ciljem in strategiji družbe Talum Servis in inženiring, ki želi povečati obseg poslovanja zunaj skupine Talum. To bomo dosegli s tehnologijo, znanjem, dopolnjenim s permanentnim izobraževanjem in usposabljanjem, ter s primernim nagrajevanjem v zadovoljstvo naročnikov in zaposlenih. □

Inovativnost

Leta 2011 so zaposleni v skupini Talum prijavili 178 inovacijskih predlogov, od tega je bilo 160 koristnih in 127 (80 odstotkov) realiziranih. Največ predlogov se nanaša na delovanje strojev, orodij in naprav, varnost dela in delovno okolje ter izboljšanje postopkov dela. Predloge je posredovalo 84 inovatorjev oziroma le 10 odstotkov zaposlenih. Največ predlogov, kar 11, je predlagal Anton Kirbiš iz družbe Talum Aluminij, sledil mu je Ivan Hertiš iz družbe Talum Ulitki z 10 predlogi.

MAG. KARMEN JOŠT
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Antona Kirbiša, vodjo 4. izmene v obratu proizvodnje anod, smo prosili, da zapiše nekaj svojih razmišljanj o inovativnosti. Takole pravi:

Pomembno se mi zdi, da noben predlog ne ostane skrit, zato svoje ideje zapišem, po drugi strani pa je pomembno, da ga realiziramo, če smo ga opazili, saj nam omogoči določeno delo opraviti lažje, hitreje, manj nevarno. Z zapisom predloga in njegovo realizacijo lahko pomagam pri pozitivnih spremembah, ki koristijo vsem zaposlenim v našem obratu. V obratu proizvodnje anodnih blokov imamo že dolgo kulturo podajanja koristnih predlogov. Ni nam težko zapisati nečesa, kar nam je lahko vsem skupaj v korist. Imamo namreč to srečo ali pa nesrečo, da smo zaposleni v obratu, v katerem je kar nekaj proizvodnih linij starejših, le nekaj je novejših. Že zato imamo možnost podati več predlogov v želji, narediti si delo čim prijaznejše. Podati koristni predlog, da se sami zavarujemo pred neprijaznimi okoljskimi vplivi, prebiti monotonost prostora, v katerem delujemo, to je morda največja motivacija, ki nas žene naprej.

Seveda se pri delu srečamo tudi s sodelavci, ki nočejo zapisati koristnega predloga, pa čeprav jih imajo shranjenih kar nekaj. Morda so v preteklosti naleteli na nerazumevanje ali jim nihče ni hotel prisluhniti, zato se mi zdi zelo pomembno, da vsakemu, ki želi podati koristni predlog, prisluhnemo in pomagamo pri realizaciji tega predloga. Morda ne znamo dovolj dobro nagraditi delavca, ki podaja koristne predloge. Ne mislim le materialno, tudi nematerialno nagrajevanje bi bilo dobrodošlo. Morda bi za delavce z

največ koristnimi predlogi lahko organizirali obisk kakega zanimivega sejma ali jih povabili na izobraževanje na temo inovativnosti, jim podelili priznanje ob koncu leta za največ predlogov ali za najboljše predloge.

V preteklosti smo obiskovali razna podjetja po Sloveniji ter se seznanili s tem, kako se drugi spopadajo z novimi idejami, izumi, koristnimi predlogi, kako to živi pri njih. Nekaj njihove dobre prakse smo prenesli tudi v naše okolje.

Zaželeno je, da so si zaposleni pripravljeni pomagati, se medsebojno spodbujati in skupaj ustvarjati koristne predloge, ki prinašajo uspehe za posameznike in celotno podjetje.

Zase moram priznati, da se nikoli nisem srečal z nenaklonjenostjo predpostavljenega o predlogih, ki sem jih podal ali zapisal. Vedno sva jih skupaj premlela, poiskala še katero drugo strokovno pomoč (npr. vzdrževanje), sam pa sem se že pred tem o konkretnem koristnem predlogu pogovoril tudi s katerim izmed sodelavcev.

Danes so za razvoj podjetja inovacije zelo pomembne, pomembno je spoznavati nekaj novega, drugačnega, že obstoječe nadgraditi in pri tem ohraniti ali izboljšati kakovost proizvodov, zato moramo zaposleni gledati na koristne predloge kot na dolgoročno pot do uspeha celotnega podjetja.

In kaj pravi o inovativnosti Antona Kirbiša vodja obrata Proizvodnja anod Rajko Habjanič?

Pri nas se inovacije oziroma koristni predlogi na podoben način kot danes beležijo že od leta 2002, zato sem malo pobrskal po zgodovini. Statistika kaže, da Anton predlaga povprečno nekaj manj kot 7 koristnih predlogov na leto

Anton Kirbiš z največ inovativnimi predlogi v skupini Talum

Prejeti inovativni predlogi po odvisnih družbah

Talum Aluminij	52
Talum Ulitki	47
Talum Livarna	38
Talum Rondelice	23
Talum Inštitut	10
Talum Izparilniki	6
Talum Servis in inženiring	2

(natančneje 6,7). Očitno je v preteklem letu z enajstimi predlogi presegel samega sebe. Njegovi predlogi v večini primerov odražajo skrb za urejeno delovno okolje. Na eni strani to pomeni predloge za zmanjšanje možnosti onesnaženja ali lažje odstranjevanje posledic presipov, prelivov ipd., na drugi strani pa to pomeni urejenost, pospravljenost, stvari na svojem mestu, lažjo uporabnost. Lahko rečem, da hodi po obratu z odprtimi očmi in ušesi, prisluhne sodelavcem in tako se velikokrat pojavi koristen predlog že samo iz tega.

Njegove predloge iz preteklega leta bi lahko razdelili v tri kategorije: štiri predloge v kategorijo urejenosti, štiri v kategorijo zane-

sljivosti procesa in tri v kategorijo varnosti pri delu. Kot najboljšega bi izpostavil predlog, na osnovi katerega smo uvedli zvočni in svetlobni opozorilni signal v času gibanja palete po viseči progi na oblikovalniku.

Za nobenega izmed teh enajstih predlogov ni mogoče neposredno izračunati koristnosti po ekonomskih kategorijah. Skupni rezultat takih predlogov se kaže v vztrajnem reševanju in odpravljanju majhnih nepotrebnosti in v neprestanem dodajanju poenostavitve ter izboljšav, ki pa dajejo tudi posredni ekonomski učinek. Učinek je viden dolgoročno: manj zastojev, manj napak, manj poškodb, lažje upravljanje procesov in izboljšanje učinkovitosti. ■

Talum je prejel priznanje za podjetniško idejo

Na pobudo in v organizaciji Manager kluba Ptuj je bil za leto 2011 izveden izbor najuspešnejše realizirane izvirne podjetniške ideje na Ptujskem. Svečana podelitev priznanj je bila 31. januarja 2012 v hotelu Primus. Predstavljenih je bilo pet po vsebinah popolnoma različnih idej. Talum je prejel priznanje za prijavitelno idejo z naslovom Reciklaža aluminija.

ZVONE BANKO

FOTO: SRDAN MOHORIČ,
DARKO FERLINC

Zvone Banko (levo) in dr. Zlatko Čuš (skrajno desno) prejemeta priznanje za naj idejo

Za zaposlene v Talumu je srečevanje z odpadnim aluminijem nekaj vsakdanjega, zunaj tovarniške ograje pa Talum še vedno pozna le kot proizvajalca primarnega aluminija. Razlog za prijavo na razpis ni bila želja po priznanju, pač pa priložnost za informiranje okolice o naporih, ki jih vlagamo v iskanje novih poslovnih možnosti.

Strategija skupine Talum za obdobje 2012–2015 z aktivnostmi do leta 2020 je pripravljena z izrazitim poudarkom na prestrukturiranju poslovnih procesov za znižanje energijske odvisnosti in povečanje dodane vrednosti ob predpostavki, da bo oskrba z

električno energijo urejena na srednji rok. Ta je nujna tako za obstoj skupine Talum kot tudi za uresničevanje navedenih strateških usmeritev.

V skupini Talum bomo z odprtostjo in sodelovanjem ter na inovativni način iskali nove razvojne možnosti in tako nadaljevali prestrukturiranje poslovnih procesov. Zavedamo se namreč, da je bilo že doslej za izgradnjo potrebnih agregatov, sposobnih okolju prijaznejše predelave odpadnih surovin, vloženega veliko truda, znanja in sredstev.

Poglejmo nekaj dejstev v zvezi z recikliranjem aluminija:

- prihodek od reciklaže leta 2011 znašal okoli 50 milijonov evrov ali 20 odstotkov vseh prihodkov skupine Talum;
- reciklaža zagotavlja znižanje proizvodnih stroškov, večje število delovnih mest in višjo dodano vrednost proizvodov;
- finančni učinki spodbujajo zbiranje odpadnega aluminija, posledično manj obremenjena odlagališča odpadkov pa pozitivno vplivajo na naravno okolje;
- posredni učinek reciklaže se kaže v racionalni rabi električne energije; vložek energije za predelavo odpadnega aluminija znaša le 5 odstotkov vložka, potrebnega za primarno proizvodnjo.

Verjamemo, da gre za dober projekt, ki nima samo pozitivnega ekonomskega učinka za skupino Talum, ampak tudi mnoge koristi – tako lokalne in družbene kot tudi narodnogospodarske.

Za dokončno prestrukturiranje potrebujemo že omenjeno prehodno obdobje, v katerem bo obratovala elektrolizna hala. Brez podpore partnerjev, inštitutov in vseh drugih zainteresiranih strank pa si razvoja takšnega gospodarskega subjekta, kot je skupina Talum, ne znamo predstavljati.

Nenazadnje lahko za pozitivno podobo o načinu in namenu prestrukturiranja marsikaj naredi tudi samo lokalno okolje s podporo in posredno krepitevijo prepoznavnosti blagovne znamke Talum. ■

Dragoceni vir surovin v odpadni električni in elektronski opremi

Na podlagi nekaterih virov in različnih tehnik ocenjevanja je količina nove odpadne električne in elektronske opreme (OEEO), ki pride na trg EU-27, ocenjena na 10,3 milijona ton letno. Številne napovedi predvidevajo, da bo skupna količina OEEO do leta 2020 naraščala za 2,5 do 2,7 odstotka letno in dosegla okrog 12,3 milijona ton. Skupna količina, zbrana leta 2006, je znašala 2 milijona ton.

DR. MARKO HOMŠAK
FOTO: SRDAN MOHORIC

Z OEEO je treba ravnati na nadzorovan način zaradi njihove količine in pogosto nevarnih lastnosti, pa tudi zato, ker vsebujejo dragocene surovine (npr. žlahtne kovine, redke kovine ipd.). Namen direktive o OEEO je zmanjšati okoljske vplive zaradi odstranjevanja tega toka odpadkov in optimirati njihovo zbiranje, ponovno uporabo, recikliranje in predelavo v skladu z visokimi okoljskimi in zdravstvenimi standardi. Glavni trgovski partnerji EU so sledili evropskemu zgledu in uvedli podobne predpise (npr. Kitajska, Koreja, Japonska, nekatere države ZDA). Kljub obstoju direktive se po poročilih ustrezno obdelala samo ena tretjina OEEO. Drugi dve tretjini končata na odlagališčih in morebiti na podstandardnih lokacijah za obdelavo v EU in zunaj nje. Nezakonita trgovina z OEEO z državami zunaj EU je še naprej zelo razširjena. Neustrezno obdelani proizvodi predstavljajo znatno okoljsko in zdravstveno tveganje. Ciljna vrednost zbiranja 4 kilograme na osebo letno ne odraža ustrezno položaja v posameznih državah članicah in ga leta 2006 ni doseglo pet držav članic (dve pa nista poročali). Le pet držav članic je doseglo vseh deset veljavnih ciljev glede recikliranja in le štiri države devet ciljev glede predelave. Leta 2009 so proti štirinajstim državam članicam potekali postopki ugotavljanja kršitev zaradi neupoštevanja direktive o OEEO, proti eni pa zato, ker ni poslala poročil. Potekalo je tudi

osem nerešenih postopkov ugotavljanja kršitev zaradi neupoštevanja povezane direktive o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi. Decembra 2008 je Evropska komisija predlagala prenovno direktivo o OEEO (2002/96/EC iz leta 2003 s spremembami), da bi rešili nekatere izmed opaženih izvedbenih pomanjkljivosti, sledili hitro naraščajočemu toku tovrstnih odpadkov in okrepili izvršljivost tega predpisa.

Slovenija je v svoj pravni red direktivo prenesla leta 2006 (Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo s spremembo, Ur. list RS, št. 107/2006 in št. 100/2010). Osnovni motivi in vzroki za zbiranje in recikliranje OEEO se od sprejetja smernice niso spremenili. Cilji okoljske politike Unije so zlasti ohranitev, varstvo in izboljšanje kakovosti

okolja, varovanje zdravja ljudi ter preudarno in racionalno izkoriščanje naravnih virov. Navedena politika temelji na previdnostnem načelu, na načelu preventivnega ukrepanja, na načelu, da naj se poškodba okolja prednostno odpravi pri viru, in na načelu, da obremenitev plača povzročitelj (ang. polluter pay principle). Program politike in ukrepov Unije glede okolja in trajnostnega razvoja navaja, da doseganje trajnostnega razvoja zahteva znatne spremembe v sedanjih vzorcih razvoja, proizvodnje, porabe in obnašanja ter se zavzema med drugim za zmanjšanje razsipne porabe naravnih virov in preprečitev onesnaževanja.

In kateri so ključni razlogi za spremembo smernice, ki jo je podal Evropski ekonomsko-socialni odbor že leta 2009? Ti razlogi so:

- direktivo o OEEO je treba poenostaviti v smislu zmanjšanja upravnih in birokratskih postopkov;
- zagotoviti je treba, da smernica ustvarja enake konkurenčne pogoje v vseh državah EU;
- veliko predmetov OEEO se izogne uveljavljenim potem za zbiranje odpadkov, ker imajo določeni materiali sedaj višjo vrednost kot pred 5–10 leti;
- za vse akterje v verigi, vključno s trgovci z odpadnim materialom in trgovci, bi morale veljati enake obveznosti, ne pa, da so za ravnanje z OEEO odgovorni samo proizvajalci;
- spodbujanje zavedanja in informiranja v izobraževalnih procesih mladih, povezanih s preprečevanjem nastajanja, ponovne uporabe, predelave in recikliranja OEEO;
- učinkovito stroškovno upravljanje tokov OEEO v EU, kar bi pomagalo odpraviti pošiljanje te vrste odpadkov v tretje države,

v katerih so okoljski standardi nižji, tveganja za delavce, ki obdelujejo te odpadke, pa višji;

- upoštevati druge spremembe v predpisih na področju ravnanja z odpadki (nova splošna direktiva o ravnanju z odpadki iz leta 2008), pošiljk čezmejnega premeščanja odpadkov (uredba št. 1013/2006/ES) in na področju kemikalij (uredba REACH 1907/2006/EC s spremembami) in uporabe nevarnih kemikalij v EEO (nova direktiva RoHS 2011/65/ES).

Naj omenimo, da nova direktiva 2011/65/ES o omejevanju uporabe nevarnih snovi ne velja za fotovoltaične plošče, namenjene uporabi v sistemu, ki ga za stalno uporabo na vnaprej določenem mestu oblikujejo, sestavijo in namestijo strokovnjaki, da bi proizvajal energijo iz sončne svetlobe za javne, poslovne, industrijske ali zasebne namene.

Glede na vso ločeno zbrano OEEO in poslano v obdelavo ali v pripravo za ponovno uporabo države članice zagotovijo, da proizvajalci izpolnijo naslednje minimalne cilje:

- za OEEO, ki se uvršča v kategoriji 1 in 10 Priloge I k Direktivi 2011/65/ES (RoHS), se 85 odstotkov predela ter 80 odstotkov pripravi za ponovno uporabo in reciklira;
- za OEEO, ki se uvršča v kategoriji 3 in 4 Priloge I k Direktivi 2011/65/ES (RoHS), se 80 odstotkov predela ter 70 odstotkov pripravi za ponovno uporabo in reciklira;
- za OEEO, ki se uvršča v kategorije 2, 5, 6, 7, 8 in 9 Priloge I k Direktivi 2011/65/ES (RoHS), se 75 odstotkov predela in 55 odstotkov pripravi za ponovno uporabo in reciklira;
- za plinske sijalke se 85 odstotkov pripravi za ponovno uporabo in reciklira.

Ciljne vrednosti se izračunajo kot odstotek teže ločeno zbrane OEEO, ki se pošlje v objekte za predelavo. Glede na vse nakazane spremembe in višje zastavljene cilje pri ravnanju z OEEO upamo, da bomo pri uresničevanju zavez prišli do skrbnejše uporabe dragocenih materialov, ki ne bodo končali na odlagališčih. Tretji svet nam vsekakor daje lekcijo, ko nam pred nosom pobira še te »zlate« drobtine, ki bi jih lahko koristno uporabili, namesto da sprejemamo zapletene in neživiljenjske predpise. ■

Kako oziroma kam po poti izobraževanja?

Kako se pri petnajstih letih odločiti, kaj želim početi v svojem življenju? To vprašanje si zagotovo postavljajo mnogi devetošolci in njihovi starši, ki v teh dneh na informativnih dnevih po srednjih šolah zbirajo še zadnje informacije, kaj jim neka šola lahko ponudi. Redki so tisti, ki točno vedo, kaj želijo početi. Na vse odločitve zagotovo vpliva okolica, to so starši, tete, strici, starejše sestre, bratje in različne komunikacijske tehnologije. Ali ni lepša slika urejene delavke na banki, direktorja družbe in podobno kot pa na primer ključavničarja v delavnici?

DARJA VODUŠEK VTIČ
FOTO: SRDAN MOHORIC

Zakaj takšen uvod? Že nekaj let ugotavljamo, da interesa za vpis na politehnične smeri izobraževanja ni. Zakaj je tako? Ali so tehnični poklici nezanimivi, ker še vedno prevladuje mnenje, da boš moral, če boš končal poklicno šolo tehniške smeri, celo življenje trdo delati in opravljati umazana in po vrhu še slabo plačana dela? Kljub temu da se ti tabuji razbija, jih še vedno veliko razmišlja tako, zato je danes na Zavodu za zaposlovanje prijavljenih več kot 20.000 mladih, večinoma visoko izobraženih družboslovcev, ki so brez dela. Avgusta smo v skupini Talum za šolsko leto 2012/13 razpisali sedem štipendij za izobraževanje na programih srednjega poklicnega izobraževanja (tri za pridobitev poklica ključavničar, tri za obdelovalca kovin in eno za zidarja). Podelili nismo nobene, saj zanje ni bilo zanimanja.

Že v prejšnjih številkah Aluminija smo predstavili Talumovo odločitev, da mladim na posebnih predstavitvah pokažemo, da je

lahko delo človeka s tehničnim poklicem zelo zanimivo. Januarja smo se tako predstavljali na OŠ Hajdina in OŠ Breg na Ptuj. Na tržnicah, ki so jih organizirale osnovne šole, so se tako predstavljale različne srednje šole, dijaški domovi in tudi delodajalci. Po neuradnih informacijah iz tehniških srednjih šol vpis na te šole sicer ne upada več, so pa zaradi manjšega števila mladih te številke v primerjavi z deležem vpisanih v gimnazije še vedno majhne. Zagotovo je k temu, da vpis na tehniške šole ne upada, veliko pripomogla njihova velika angažiranost pri posodabljanju programov in različnih oblik predstavljanja potencialnim šolajočim.

Smo pa starši tisti, ki zagotovo v veliki meri oblikujemo pot naših otrok. Izkušnja s predstavitev na tržnicah je takšna, da sicer vedno več staršev razmišlja, da vpis na gimnazijo za njihove otroke ni najboljša odločitev, da je prihodnost v poklicnih šolah. Počakajmo na rezultate vpisa, ki bo poka-

zali, koliko uspešni smo bili tisti, ki smo mlade nagovarjali k šolanju za tehnične poklice.

V tem času je med nami na opravljanju obvezne šolske prakse sedem študentov višje- in visokošolskega izobraževanja ter štirje dijaki, ki se šolajo na srednjem poklicnem izobraževanju. V naslednjih mesecih bomo praktično pridobivanje delovnih izkušenj omogočili še 12 dijakom in študentom. Največ mladih prihaja na praktično izobraževanje v Talum Servis in inženiring. Predvsem mentorji imajo zahtevno nalogo, mladim v tem času čim bolj predstaviti delo in jim omogočiti, da dobijo čim več praktičnih izkušenj. Kakšen Talum bodo ponesli nazaj v šole in v okolje, pa je odvisno od vseh nas.

Izobraževanje in usposabljanje se nikoli ne končata

Toda učenje se ne konča takrat, ko zapustimo izobraževalne ustanove. Nenehne spremembe in

prilagajanja od nas zahtevajo, da se stalno dodatno usposabljammo in izobražujemo. V skupini Talum smo tako lansko leto evidentirali 6.028 udeležb na raznih oblikah usposabljanja v skupnem trajanju 23.583 ur oziroma 22,72 ure usposabljanja na zaposlenega.

Največji obseg ur usposabljanja so tudi v tem času predstavljala strokovna izobraževanja. Gre predvsem za interna usposabljanja na delovnem mestu, seznanitev z novostmi, tehnologijo dela, navodili za delo, cilji podjetja in podobno. V manjšem obsegu smo organizirali usposabljanja za pridobitev dovoljenj za vožnjo vozil v internem transportu. Nekaj je bilo tudi udeležb na strokovnih seminarjih in konferencah s področij dela, ki jih zaposleni opravljajo.

Ob koncu leta 2011 je kadrovske štipendije prejemale 14 kadrovske štipendistov različnih strokovnih smeri in stopenj izobrazbe. Ob delu se je ob koncu leta šolalo še 31 zaposlenih. □

Svet zaposlenih skupine Talum

Januarja smo se sestali na skupni seji z IO SKEI, Konferenca sindikatov Kidričevo in obravnavali informacijo o sklenjenih pogodbah o oskrbi z električno energijo. Poudarjeno je bilo, da so bile podpisane s tremi slovenskimi dobavitelji, vendar je cena električne energije previsoka, kar bomo v skupini Talum občutili kot slab ekonomski položaj ...

JANEZ KISELJAK
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Janez Kiseljak, predsednik Sveta zaposlenih

Zato so cilji Uprave, ki je izdelala Strategijo skupine Talum za obdobje 2012–2015 z usmeritvami do leta 2020, prav v tem, da za nemoteno poslovanje družbe dosežemo konkurenčne pogoje za plačilo električne energije, primerljive s tistimi, ki jih imajo evropski in svetovni proizvajalci aluminija.

Prva in gotovo najpomembnejša naloga vseh zaposlenih v skupini Talum je ustvariti ustrezne pogoje za ohranitev proizvodnje

elektroliznega aluminija, dokler se ne bomo prestrukturirali, iskane novih programov, razvoj znanja, inovativnosti in podjetnosti. Zastavljeni cilj je prestrukturiranje z inovativnostjo (zbiranje novih idej, trženje energetske in komunalne infrastrukture ...), skratka, do leta 2020 postati neodvisni od proizvodnje primarnega aluminija.

S tem namenom je bila sredi februarja organizirana delavnica *Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo*, ki so se je udeležili predvsem vodilni delavci, čeprav je bilo povabilo namenjeno vsem zaposlenim. Naloga vseh, ki smo sodelovali na delavnici, je informirati in zainteresirati sodelavce za sodelovanje v akciji za inovativnost. Predstavljena sta bila strategija in pomen tega prestrukturiranja. Verjetno se nam po predstavitvi pojavljajo določena vprašanja s tega področja. Za odgovore imamo kar nekaj možnosti: e-pošta, telefon, intranet, forum, predsednik in člani Uprave.

Pri podajanju idejnih predlogov imamo člani Sveta zaposlenih pomembno nalogo, saj bomo morali s spodbujanjem in informiranjem sodelavcev v svojih okoljih pritegniti k sodelovanju kar največ zaposlenih. Ena pomembnih nalog je tudi komuniciranje. Če vsak zaposleni poda vsaj eno inovativno idejo, je velika verjetnost, da bomo dobili realne predloge, ki bodo tudi denarno nagrajeni in bodo pomenili delček prestrukturiranja Taluma. Na delavnici je bilo poudarjeno, da so želene vse inovativne ideje, pa čeprav so morda na videz »nore«, saj se velikokrat izkaže, da so morda ravno te »prave«.

Zanimiva je bila predstavitev izdelave avtomobila. Pri njegovem snovanju so namreč sodelovali ljudje z najrazličnejšimi idejami, izkušnjami in na koncu je bil izdelek avtomobil, ki je vključeval vse podane realne ideje. Podobno se mora zgoditi v Talumu. Vsi zaposleni sodelujemo pri podajanju inovativnih idej za prestrukturiranje družbe, ki mora postati neodvisna od proizvodnje primarnega aluminija. To bo pot v prihodnost.

V novo aktivnost prestrukturiranja Taluma z inovativnostjo je vključena tudi dosedanja oblika dajanja inovativnih predlogov.

Opozoriti želim, da imajo v nekaterih okoljih vodje ali zaposleni negativen odnos do reševanja podanih predlogov, kar moramo v najkrajšem času premagati. Pomembno je dejstvo, da vsaka najmanjša izboljšava v proizvodnem procesu pomeni lažje delo in prihranek pri proizvodnih stroških. Prav je, da delavec za predlog dobi denarno nagrado skladno s predpisi, ne pa, da se predlog zavrne, ideja pa uporabi po drugi poti, na kar opozarjajo sodelavci iz nekaterih delovnih okolij. Vse zaposlene vabim, da izkoristite možnost dajanja predlogov; v primeru težav lahko daste pripombe na Svetu zaposlenih.

Obravnavali smo tudi uvedbo šestmesečnega pilotskega projekta Mesečno izplačilo v letu 2012. Pri tem načinu nagrajevanja je 5 odstotkov povečane mase za plače namenjene temu izplačilu; izvezeti so vodilni delavci. Izplačilo je mesečno, upoštevajo se ocena delovne uspešnosti in efektivne ure posameznika, brez analitične ocene delovnega mesta. Namen novega načina nagrajevanja je v tem, da je tisti, ki s svojim delom več prispeva k uspešnosti družbe, za svoje delo ustrezno nagrajen. Ocenjevalec je dolžan delavcu razložiti kriterije, po katerih je bila oblikovana ocena delovne uspešnosti. V razpravi na seji smo izoblikovali zahtevo po dodatnem izobraževanju ocenjevalcev.

Na pobudo sodelavcev iz družbe Revital, ki prejemajo razliko do minimalne plače, sem strokovnim službam posredoval zahtevo za proučitev problema in rešitev za izplačilo stimulatívne dela, ki od tega dela nagrajevanja prejmejo manj ali nič.

Glede pripomb na kakovost malice vabim sodelavce, da pripombe in pobude podajo na delilnem mestu, kjer je temu namenjena posebna knjiga. Tako bodo zaposleni v družbi Vital, d. o. o., sproti odpravljalni pomanjkljivosti oziroma upoštevali pripombe. Na Svetu bomo obravnavali le res pereče pripombe.

Zelo pomembno se mi zdi naslednje vabilo delovne skupine, ki deluje na navedenem področju, zato vabim vse sodelavce, da si upate. ■

Varnost pri delu v letu 2011

Stanje na področju varnosti in zdravja pri delu v letu 2011 lahko glede na izvedeno reorganizacijo in na splošno situacijo v podjetju, ki je posledica nastale gospodarske krize, ocenimo kot dobro, saj nam je uspelo doseči večino zastavljenih ciljev na tem področju.

IZTOK TRAFELA

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Nezgode pri delu in na poti na delo

Iz priloženega grafa je razvidno, da se je v skupini Talum lani prišlo 26 nezgod pri delu in 5 nezgod na poti. Zaradi nezgod pri delu je bilo izgubljenih 625 delovnih dni. Razen v dveh primerih smo imeli opravka z nezgodami, ki so se končale z lažjimi poškodbami. V 50 odstotkih so to razne poškodbe prstov roke ter skočnega sklepa, ki so posledica premajhne pazljivosti pri opravljanju dela ali opravi v zvezi z delom.

Delovna oprema

Z rednimi pregledi delovne opreme, ročnega električnega orodja, privezovalnih elementov in lestev je bila dosežena skoraj 100-odstotna skladnost in s tem delno dosežen cilj varnosti in zdravja pri delu za leto 2011. Glede na nastalo situacijo vso omenjeno opremo pregleda naš lastni kader, tako da storitve zunanjih institucij uporabimo samo za preglede tlačne opreme, dviznih naprav in plinskih instalacij. V skladu z zahtevami zakonodaje potekata pregled lokacij in izdelava elaboratov eksplozijske ogroženosti za posamezne obrate, leta 2011 pa se je začel nov petletni cikel periodičnih pregledov plinskih napeljav.

Delovno okolje

V skupini Talum so bile v poletnih mesecih leta 2011 opravljene periodične meritve mikroklimе, osvetljenosti in hrupa ter meritve plinov in prahu. Zimske meritve

mikroklimе so bile opravljene v začetku leta 2012.

Požarna varnost

Na področju požarne varnosti se je lansko leto v skupini Talum prišlo 9 začetnih požarov. Na področju preventive je bilo izdanih 51 dovoljenj za opravljanje vročih del. Redni pregledi aktivne požarne zaščite so potekali po planu pregledov. Izvedene so bile tudi potrebne spremembe požarnega reda ter požarnih in evakuacijskih načrtov glede na izvedeno reorganizacijo.

Incidentni in izredni dogodki

Leta 2005 smo začeli spremljati in zapisovati incidente in izredne dogodke, cilj česar je prepoznavanje in zmanjševanje potencialnih in dejanskih nevarnosti za nastanek poškodb pri delu, vplivov na okolje in požarno varnost. Aktivnosti so se nadaljevale tudi leta 2011, ko smo zapisali 79 izrednih dogodkov in 127 incidentov.

Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001

Na osnovi izvedenega vodstvenega pregleda in izvedene zunanje presoje BVC-ja lahko ocenimo, da sistem varnosti in zdravja pri delu deluje v skladu z zastavljenimi cilji in programi ter ga lahko opredelimo kot učinkovitega. Aktivnosti za doseg okvirnih in izvedbenih ciljev po Programu varnosti in zdravja pri delu potekajo v okviru finančnih možnosti.

Povzeto iz letnega poročila Službe sistemi upravljanja. ■

Iztok Trafela

Število nezgod pri delu v letu 2011

Talum Aluminij	3
Talum Ulitki	3
Talum Livarna	5
Talum Rondelice	4
Talum Inštitut	2
Talum Izparilniki	0
Talum Servis in inženiring	3
Storal	0
Vital	2
Vargas Al	2
Revital	2
Talum d. d.	0

Skupina Talum – 26 nezgod pri delu

Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo

Z idejami soustvarjamo prihodnost

MAG. ALBERT KOROŠEC

FOTO: SRDAN MOHORIC

Mag. Albert Korošec

Udeleženci delavnice

V pripravo delavnice, ki smo jo organizirali na temo, navedeno v naslovu, je bilo vloženih veliko čustev, saj smo se soočali s podobami iz preteklosti, različnimi pričakovanji in negotovostjo odziva vas, sodelavcev. Odpiramo področje, ki je povezano z različnimi izkušnjami iz preteklosti, s potjo v prihodnost, ki dostikrat ni enoznačna in večkrat posuta z mnogimi vprašanji, pri katerih nam vsa matematična, fizikalna in tehnična znanja ne pomagajo kaj veliko. Ustvarjalnost in poslovnost smo ljudje, s svojimi nedoločljivimi neznankami in pravili. Kljub številnim negotovostim in kolebanjem smo zbrali pogum in storili odločilen korak, ker smo verjeli v vas. Glede na odziv se je pokazalo, da je korak pravi. Poskusili smo predstaviti smer, za katero verjamemo, da vodi v uspešnejšo in dolgoročno skupno prihodnost, temelječo na *zaupanju in razumevanju*. Nakaza-

nih je bilo veliko rešitev. Prikazane so bile uspešne prakse drugih, še več pa je ostalo odprtih vprašanj, ki čakajo na odgovor.

Vaša udeležba je za vse nas velika, a hkrati sladka obveza za nadaljevanje in nadgrajevanje začetega, saj ste s svojo prisotnostjo pokazali voljo in pogum, da sprejemate skupne izzive in ste pripravljeni odigrati svojo vlogo soustvarjalca, podjetnika, kritika, razumnika, zaupnika.

Seveda ne velja spregledati tudi poudarka, da so vam zmeraj odprta vrata predsednika in članov Uprave, ki trdno verjamejo v začetek uresničevanja strategije za naslednje srednjeročno obdobje in so hkrati prvi in glavni pobudniki nadgradnje do danes ustvarjenih rezultatov z novo razvojno potjo, prežeto z inovativnostjo.

In ne pozabite: »Odprti lov na ideje se je že začel!«

Za kakršne koli idejne predloge, vprašanja, sugestije, komentarje imamo pripravljene naslednje komunikacijske poti:

e-pošta: inovacije@talum.si

telefon: 121, 120

intranet in forum:

<http://vm-shps2011/stran/StrateskiRazvojPredstavitev/Lists/Razprave/Flat.aspx?RootFolder=%2Fstran%2FStrateskiRazvojPredstavitev%2FLists%2FRazprave%2FPRESTRUKTURIRANJE%20TALUMA%20Z%20INOVATIVNOSTJO&FolderCTID=0x012002004675CF00B68D9B4086A932DB79803D06>

Prestrukturiranje Taluma z inovativnostjo

Z idejami soustvarjamo prihodnost

Zidar šamoter

FRANC ČAGRAN

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Rojen sem bil 17. aprila 1965 na Ptuj. Otroštvo sem preživel v Žamencih. Po končani osnovni šoli sem šel na gradbeno šolo in se izučil za zidarja. Moj vzornik je bil oče in tako sem šel po njegovih stopinjah.

Vajeniško delo sem opravljal pri podjetju Drava Ptuj, ki je imelo eno izmed svojih delovišč v takratnem TGA. Po končani šoli in odsluženju vojaškega roka sem se leta 1989 zaposlil v tovarni v splošni gradbeni skupini. Pred drugimi kandidati sem imel prednost, ker sem delo delno že poznal. Občasno sem se učil in preizkušal tudi pri šamoterskem delu, ki je zelo precizno. Veljalo je nepisano pravilo, da ko si bil dovolj dober zidar v splošnih gradbenih delih, si lahko napredoval v šamoterja, če se je sprostito delovno mesto. Tako sem začel leta 1992 v Lego A opravljati gradbena in šamoterska dela. Šamoterji smo bili specilizirani za elektrolize, livarne in za obrat anodne mase. Z leti se je proizvodnja spreminjala in število delavcev se je bistveno zmanjšalo.

Danes delam zahtevna gradbena in šamoterska dela v OE Gradbeno vzdrževanje. Obseg dela je velik, ker zajema vse obrate v tovarni, in še vedno se učim, saj je vedno kaj novega. Materiali in postopki dela se veliko spreminjajo, kar od mene in sodelavcev

zahteva veliko sodelovanja ter medsebojnega dopolnjevanja.

Delo opravljam v eni izmeni, po potrebi tudi v izmenah, podaljšanim času ali ob spremenjenem delovnem času, odvisno od obsega dela. Prav tako so glavni remonts v poletnih mesecih in ob novem letu. Takrat se dogovorimo, da dopust izkoristijo tisti, ki gredo na morje ali imajo šoloobvezne otroke, drugi pa takrat, ko so dela končana. V skupini delamo tudi pri visokih ali nizkih temperaturah in v prisilni drži v majhnih prostorih, ker procesa proizvodnje ne moremo prekiniti. Z natančnim in vestnim delom pa lahko veliko prihranimo pri materialu in delu.

Ob treh otrocih, ki so že veliki, si čas krajšam v naravi kot lovec v lovskem društvu Bresnica. Za ta namen imam tri pse pasem ptičar in terier jamar. Sem tudi strelec na glinaste golobe in se udeležujem mednarodnih tekmovanj, na katerih dobim tudi kakšen pokal. Da imam boljšo kondicijo, treniram in igram kot nogometaš veteran za Dornavo. Pri požarih pomagam kot prostovoljni gasilec PGD Žamenci. Sem tudi krvodajalec. V mrzlih zimskih dneh, ko ni drugega dela in je časa na pretek, pa sestavljam sestavljanke. Imam že več kot 50 slik.

Rad sem med ljudmi, rad pomagam, po potrebi pa tudi kaj spečem na naših piknikih, vendar je tu velika konkurenca. ▣

Franc Čagran

Imamo znanje

DARKO FERLINC
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Danica Marolt

V Talum prihaja iz Maribora. Ob reorganizaciji tovarne je postala vodja organizacijske enote Gradbeno vzdrževanje.

Kaj si počela, preden si prišla v Talum?

Izhajam iz delavske družine. Živel smo v Brezju pri Mariboru. Po končani osnovni šoli sem se vpisala na srednjo gradbeno šolo. Dobila sem štipendijo, ki je bila takrat precej visoka, in po končani maturi sem postala pripravničnica.

V gradbeništvu je dokaj malo žensk. Je gradbeništvo tvoja ljubezen ali se je pač zgodilo?

V šoli smo bila dekleta v manjšini. Vzrok je v tem, da je to precej grob in fizično naporen poklic. Prva praksa je bila v delavnici v šoli, kjer je bila zidarska žlica premalo, da bi omet ostal na steni. Kasneje smo delali na zunanjih gradbiščih. Mene je za delo v gradbeništvu navdušil oče, ki je bil zidar. Kot otrok sem mu pomagala pri domači gradnji.

V Talumu si že dolgo. Lahko opišeš začetke?

Zaposlila sem se leta 1980, to je precej daleč. Že takrat so bile težave z zaposlitvijo. Začela sem kot skupinovodja splošne grad-

bene skupine. Takrat je Gradbeno vzdrževanje štelo več kot 80 delavcev. Bile so številčne skupine. Gradili smo, dela je bilo veliko. Izkušnje sem nabirala tudi kot nadzorna za tuje izvajalce, ki so delali v tovarni.

Lahko primerjaš čas pred osamosvojitvijo z današnjim?

Prevzamejo me čustva ob misli, kako se je takrat gospod Klemenčič odpovedal svojemu delovnemu mestu in ga prepustil meni, čeprav me je poznal kratek čas. Do upokojitve je prestopil med šamoterje.

Bili so časi, ko smo varčevali na vsakem koraku. Ker sem bila aktivna pri mladini, sem organizirala mladinske akcije in v njih sodelovala. Ostajali smo po »sihtu« in delali za malico. Odstranili smo temelje v strojni delavnici in sezidali prostor za dežurne električarje v elektrodavnici, kratka, drugačni časi. Na trgu je primanjkovalo izdelkov, veliko smo delali doma. Danes izdelki so, je izobilje, vendar žal ne za vse.

Z ozirom na čas, ki si ga preživela v TGA in Talumu, imaš najbrž do »fabrike« poseben odnos. Kakšen?

Bili so časi samoupravljanja, prisilne uprave, raznih združevanj in razdruževanj. Zelo hitro je minilo in pravijo, da če ti čas hitro mine, potem ni slabo. Moram reči, da imam do »fabrike« zelo čustven odnos. To je moja prva služba, nekako je to tudi moj drugi dom. »Fabrika« so ljudje, ki prihajajo, ustvarjajo, delajo, pletejo poslovne in družabne vezi, vsak pusti za seboj svoj delček v mozaiku celote in odhajajo ...

Delala si v Legu A. Kaj ste takrat počeli?

Bili smo prvi s takšno organiziranostjo, samostojnim žiro računom, skladiščem, nabavo. Za opravljeno delo smo izstavljali račune. Opravljali smo podobna dela kot danes in po potrebi najemali zunanje izvajalce.

Zakaj Legu A ni gradil tudi zunaj Taluma?

Cilji so bili, da bi delali tudi zunaj Taluma. Izvedli smo nekaj manjših del, katerih vrednost je bila majhna. Ob obilici dela v Talumu je bila strategija Legu A, da ostane in dela znotraj tovarne tako dolgo, dokler bo delo. Ob po-

manjkanju dela pa naj bi ga zunaj prvi iskali tuji izvajalci, ki so opravljali veliko gradbenih na različnih notranjih gradbiščih.

Ste pa sodelovali pri obzidavi peči v elektrolizni hali C.

Gradbeniki so vedno sodelovali pri obzidavi elektroliznih peči v hali C, delavci Lega A smo bili vključeni tudi v projekt MPPAI 2. Lani smo kot OE Gradbeno vzdrževanje obnovili 30 peči.

Ko so se začele dogajati spremembe, se je najprej spremenilo v Legu A, in to še pred začetkom reorganizacije. Kako se je to odražalo med zaposlenimi? Kako si ti to čutila?

To je bilo veliko presenečenje za vse zaposlene. Zgodilo se je čez noč. Delavci so bili zmedeni, imeli so mešane občutke. Eni so čutili olajšanje, da bodo spet zaposleni v bolj varni »mami«, ukinjena pa bo »hči«. Zame je bilo stresno, ker je trajalo kar nekaj časa, da se je v Legu A spet vzpostavil sistem delovanja. Ko sem imela občutek, da stvari tečejo, pa je bilo podjetje ukinjeno. Direktorica je takoj odšla na novo delovno mesto, jaz

»Zelo hitro je minilo in pravijo, da če ti čas hitro mine, potem ni slabo.«

pa sem dobila nalogo, da pomagam vzpostaviti sistem, ki je veljal v Talumu.

Ko ste postali Talum Servis in inženiring, si postala vodja Gradbenega vzdrževanja. So naloge in zadolžitve naporne?

Zadnjih 16 let sem bila namestnica in sem spremljala delo vodij. Vsekakor je drugače, ko sam prevzameš to vlogo. Več je zadolžitve, odgovornosti, pritiskata recesija in varčevanje, delo je stresno, vendar pa so vsi napor in težave pozabljeni ob zadovoljstvu, ko je delo dobro in pravočasno opravljeno.

Kako je z gradbenimi storitvami? Je za gradbenike v Talumu dovolj dela?

V Talumu je trenutno dovolj dela. Ker se je število delavcev v zadnjih letih prepolovilo, si po potrebi pomagamo z najetimi delavci. Storitve opravljamo na osnovi pripravljenih ponudb ali režije, odvisno od dogovora z naročnikom.

V gradbeništvu je splošna kriza. Vsi veliki so tako rekoč padli. Vidiš tu kako priložnost, ker ste majhni in prilagodljivi?

V gradbeništvu se kriza še pogloblja. Veliko je dela na črno, zapo-

slovanja s posredovanjem študentskih servisov. Težko konkuriraš nekomu, ki dela z bistveno nižjimi stroški dela kot mi. Vsekakor pa je naša prednost v prilagodljivosti in pridnih, strokovno izurjenih delavcih.

Kje vidiš prednosti reorganizacije Taluma in kako je ta vplivala na gradbince?

Prednosti so v večji preglednosti stroškov in uspešnosti oziroma neuspešnosti posamezne delovne organizacije ter njenih enot. Mi smo postali predvsem izvajalci, tehnologija pa naj bi bila v Talum Inženiringu.

Kaj meniš o odnosih med ljudmi, med nadrejenimi in podrejenimi v »fabriki«? Kaj meniš o vzdušju v Talumu?

Bilo je že bolje, pa tudi slabše. Kriza se pozna. Delavci se že s težavo prebijajo skozi mesec. Nekaj optimizma vidijo v novem načinu nagrajevanja, vendar vedo, da je tovarna v težavah.

Si že slišala za Talumove vrednote?

Ja, imam jih na namizju računalnika.

Katere so tiste, ki se ti za delo v Talumu zdijo najpomembnejše?

Ustvarjalnost, vztrajnost, odgovornost, sodelovanje, da skupaj zmoremo skoraj vse.

Spadate med storitvene odvisne družbe. Vse bolj se obračate tudi na trg zunaj Taluma. Kje se v tem vidite vi, gradbinci?

Vidimo se v šamoterskih delih, v izdelavi vnaprej izdelanih elementov, v splošnih gradbenih delih in v mizarskih izdelkih.

Kakšne so vaše konkurenčne prednosti in kje vidiš morebitne težave?

Imamo znanje, pridobljeno v letih obstoja, vendar je težko prodreti, ker obstajajo zaprti krogi z že znanimi dobavitelji in izvajalci. Vendar se trudimo, delamo in našli bomo kaj zanimivega.

Ste ta trenutek sposobni delovati (delati) tudi zunaj Taluma? Če ste, na katerih področjih?

Lansko leto smo delali temelje za šesto sončno elektrarno. To je bil velik izziv, saj je bil rok kratek, vrednost del pa več kot 100.000 evrov. Bilo je veliko pomislekov, ker je dela opravljal že uveden

izvajalec, mi pa smo bili novinci. Premagali smo vse ovire in delo končali z dobičkom v zadovoljstvo vseh, ki so delali pri tem projektu.

Si zadovoljna z ekipo sodelavcev v gradbenem vzdrževanju?

S svojimi sodelavci sem zadovoljna. So strokovni, imajo veliko znanja in težijo k temu, da je delo dobro opravljeno. Za nemoteno delovanje proizvodnje so pripravljeni delati čez poln delovni čas. V vsaki dobri »družini« pa se pojavijo tudi spori, ki jih rešujemo v dobro vseh vpletenih. Po službi, na pikniku ali na rojstnem dnevu pa znajo »dečki« zaigrati, zapeti, kaj narisati ali narediti najboljše kotlovino.

Bi za konec še kaj dodala?

Hm, ko se ozrem na svojih dobrih 30 let s Talumom, lahko rečem, da je bilo ustvarjalno, delovno, veselo in žalostno, ampak lahko ni bilo nikoli in tudi težave, povezane z recesijo, bomo skupaj premagali. ▣

»S svojimi sodelavci sem zadovoljna. So strokovni, imajo veliko znanja in težijo k temu, da je delo dobro opravljeno.«

Talumovci na smučarskem tekmovanju

18. državno prvenstvo SKEI Slovenije v smučarskih tekih in veleslalomu v ženski in moški kategoriji

IGOR JEZA

FOTO: MIRAN RITONJA

Kot je to že običajno, je športna komisija v okviru regijske organizacije SKEI Velenje na Golteh v petek, 20. januarja 2012, izpeljala vzorno organizirano državno prvenstvo v veleslalomu in smučarskih tekih.

Na prvenstvo se je odpravila tudi ekipa smučarjev iz pujske regije, med katerimi nas je bila večina iz Taluma. Ekipo smo sestavili glede na rezultate s prejšnjih tekmovanj. Tekmujejo lahko le člani sindikata SKEI. V ekipi so bili: Franc Šeruga, Milan Drevenšek, Stanislav Horvat, Sebastjan Letonja, Miran Ritonja, Feliks Kodrič, Robert Merlak (148), Leon Turk (33), Miran Jeza (36), Igor Jeza (0), Peter Belec (30), Blaž Slaček (28), Zdravko Štumberger (54), Mitja Kociper, Jože Murata (0), Janez Tominc, Miran Ulez, Dušan Fridl (0), Štefan Krajnc in Miroslav Kužner.

Po prijetni vožnji z minibusom smo prispeli do spodnje postaje gondole, ki vozi na Golte. Štartne številke in bone za hrano smo razdelili med vožnjo. Velikost številke je bila odvisna od letnice rojstva. Tisti z visokim EMŠO so startali prej, nekoliko mlajši pa za njimi.

Ko smo prispeli na zgornjo postajo žičnice, smo bili presenečeni nad količino umetnega snega, saj je v dolini kazalo, da ga letos sploh ne bo. Odpravili smo se proti prizoriščem tekmovanj. Smučarji smo imeli na voljo dve tekmovališči. Ženske in starejši so tekmovali na malo manj zahtevni

progi, »mladina« pa na nekoliko zahtevnejši. Naj povem, da je bilo najboljši čas, ki ga je postavila zmagovalka v ženski konkurenci, težko preseči marsikateremu moškemu.

Med čakanjem na start smo se lahko dobro okrepčali v brunarici ob smučišču.

Naša ekipa se je uvrstila na solidno deseto mesto, pred ljubljansko regijo, čeprav nismo imeli tekmovalcev in tekmovalk v smučarskih tekih.

Na tekmovanju se je žal poškodoval naš tekmovalec Dušan Fridl, ki je po spletu nesrečnih okoliščin končal v celjski bolnišnici, a na srečo že dobro okreva doma. Želimu mu, da se čim prej vrne med nas.

Prav tako so enemu naših tekmovalcev ukradli smuči ...

Množičnost prireditve dokazuje, da takšno druženje SKEI potrebuje, saj ga ni moglo pokvariti niti vreme, ki si je okrog poldneva premislilo in nam uprizorilo snežni metež. No ja, je bilo pa nujno sedeti na toplem in bolj na kupu, kar tudi ni bila najslabša možnost. Čestitke še enkrat vsem, ki so tekmovali, posebej tistim, ki so bili za malenkost boljši in smo jih zato okitili s pokali in medaljami.

Več o rezultatih in foto utrinki pa na naši spletni strani:

http://skei.si/clanstvo/sportne_dejavnosti/

Člani sindikalne ekipe

Smučišče Golte

Vzdušje je bilo veselo

Fotografije meseca

Sindikalno tekmovanje. Foto: Miran Ritonja.

Smučanje 1. Foto: Lidija Kosi.

Smučanje 2. Foto: Lidija Kosi.

Kurentov skok 1. Foto: Zdravo Štumperger.

Kurentov skok 2. Foto: Zdravo Štumperger.

Življenje je maškarada

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Končno se je zgodila zima, tista prava, ko pod čevlji zaškripa in se narava obleče v nedolžno belino, da začuden obstaneš pred njenim ustrojem in se ne moreš načuditi, kaj je sposobna ustvariti. Kot bi veter spenil oblake in jih ravno prav zamrznjene poslal na Zemljo, da prekrije nesnago, nabrano po kotih sveta. Ko odvržem zadnjo zvrhano lopato snega, še ved-

no nimam prave ideje za februar-sko kolumno. Časopisi se bodo spet razpisali o karnevalu, o pustni tradiciji in valentinčkih. Polni bodo nasvetov o popolni ljubezni pod masko in našli bodo vse odgovore na zapletena življenjska vprašanja. Ob branju me bo zvilo v želodcu od sladkobe-sedičenja in zavijanja življenja v kičast celofan s pentljico. Takrat jo ujamem. V mislih se mi odvrti pesem sarajevske skupine Težka industrija z naslovom *Život je maskenbal*. Moje misli poplesujejo v znanem napevu: *»Život je maskenbal, pod tujdom maskom svako se krije, ako u sebe siguran nije. Život je maskenbal, ljudi su krivi, s tuđom maskom lakše se*

živi.» (Življenje je maškarada, pod tujo masko vsak se skriva, ki vase zaupanja nima. Življenje je maškarada, ljudje so krivi, s tujo masko se lažje živi). Nasmehnem se in moje misli že zapisujejo. Pust je čas, ko odvržem svoj obraz in sem lahko tisto, kar bi želela biti, če ne bi bila to, kar sem. Lahko sem kosmata in brkata mačka, ki se ves dan preteguje na soncu, lahko sem čarovnica na metli, Marsovec, Indijanka z lokom in ošiljenimi puščicami, lahko sem ... Vse sem lahko. In če smo za pusta lahko vse tisto, kar bi radi bili, pa ne moremo, potem je življenje maškarada, v kateri vsak igra svojo dobro premišljeno vlogo. Zjutraj se dvigne zastor dneva brez gledalcev. Nihče ne ploska, nihče ne žvižga ... Stopimo pred ogledalo in si nadenemo tančico vsakodnevnega nadzora, samokontrole, osebne cenzure in kariraste ideologije, ki se po potrebi lahko spremeni v druge barve in vzorce. Potem molčimo takrat, ko bi morali kričati, se smejimo, ko bi morali točiti krokodilje solze, in smo prijazni s tistimi, ki bi jih brez maske gladko poslali v maloro. To je naša skrbna igra, ki jo strokovno imenujemo osebna diplomacija v belih roka-vičkah. Občutke je treba potisniti daleč v najgloblji prekat srca, da nam ne bi uhajali in zmotili skrbno spisanega scenarija, ki nam zagotavlja, da bomo tudi jutri glavni igralec v dobro premišljeni predstavi. Potem pride večer. »Ožete limone« se ponovno postavijo pred ogledalo in končno snamejo svojo masko. Izpod nje se vsujejo zatirane strasti, znoj, gnojne rane iz naštetih bitk, žalost, jeza, srd in gnev, smeh, ironija, cinizem ... Če je ob tebi priročen

poslušalec, potem se vsa ta žareča strast usuje nanj, v najbolj nagon-ski in prvobitni obliki. Je bil pač priročen in ob nepravem času na nepravem mestu. Požrl je vse, kar je bilo namenjeno drugim, pa je zaradi cenzure ostalo pod masko. Noč vrže svoj zastor. Konec je igre. Bodi, kar si, če še veš, kdo si bil, ko še nisi igral. Kdo sem danes? Klovn, levinja ali slon? Verjetno vse to in še več ... Razposajeno igriva kot klovn, borka za grizljaje dneva kot levinja, le slon mi je šel s svojo potrpežljivo naravo in debelo kožo vedno na živce. Zdaj opažam, da počasi razumem tudi smisel slo-na v tem cirkusu življenja. Zato človek potrebuje karneval. Karneval je čas, ko za hip odložiš svoj obraz in pokažeš notranjo stran svojega bistva. Človeško skrajnost v vsej pestri paleti nagon-skega. Vsi tisti, ki se našemijo v živalske vzorce z brki in ušesi, si skrivoma želijo izživeti svoje naravne in prvobitne nagone. Vsaj za hip se želijo dotakniti človeške divjosti, ki jih ohranja pri življenju in iz njih vsak dan naredi bojvnik brez razloga. Potrebujemo svoje drobne norosti, ko se vsakdanji nadzor spusti s prekratke vrvice samokontrole. Potrebujemo legalno anarhijo, da udeležimo svoje misli ... In misel je meso postala. In vsakič, ko snamemo svoj obraz in si nadenemo masko, o sebi izvemo novo zgodbo. Vsak »maskenbal« je začetek nove iluzije in korak bliže k samemu sebi ... Zato: *»Nemoj da skrivaš lice malo, pusti ga, neka sja, nikome nije do tebe stalo, sami smo, samo ja i ja.« (Ne skrivaj svojega malega obraza, pusti ga, naj sije, nobenemu ni zate mar, sama sva, samo jaz in jaz.)* ■

Pust

DARKO FERLINC
FOTO: DARKO FERLINC

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Pust>

Pustni čas se datumsko spreminja in je vsako leto odvisen od velike noči. Prava in glavna pustna dneva sta dva, pustna nedelja in pustni torek. Ime tega časa se smiselno veže na latinsko besedno zvezo *domenica ante carnes tollendas* ali *levendas* (nedelja, preden se umakne, pusti meso, predpostna nedelja). Praznovanje pusta sega v predkrščansko dobo, njeno izročilo so prevzeli Rimljani in si v predpomladnem času ustvarili več praznikov, ob katerih so se tudi šemili. Praznovanje in šemljenje sta se je klub upiranju uveljavljajoče se Cerkve nadaljevala tudi po pokristjanjenju; v 10. stoletju je odpor ponehal. V Srednji Evropi so se po letu 1300 zabave prenesle na čas pred štiridesetdnevni postom.

Beseda *pust*, ki jo je poznal že Trubar, je verjetno nastala iz »mesopust«, to je iz besed *meso* in *postiti se* ali iz *meso* in *pustiti*, kar bi bil dobesedni prevod italijanskega izraza *carneleva* v pomenu »opusti meso«. Iz italijanskega *carneleva* je nastala beseda *carnebale*, iz te pa evropska kulturna beseda *karneval* v pomenu »praznovanje pusta« ali »pustovanje, pust«. Danes je pri nas izraz *mesopust* zastarel in se ne uporablja več, v ruskem okolju pa še vedno pomeni »štiridesetdnevni post«.

K pomenu besede »maškara, pustna šema« obstajajo še izrazi: *pústar*, *pústnjak*, *pústnik*, *fášenk* in *kurent*. Izraz *pústnik* pomeni še izraz za meseca februar in marec. Kot splošna beseda ima *kurent* pomen »pustna šema v kožuho, z zvonci okrog pasu in posebnim pokrivalom, znana v vzhodni Sloveniji«.

Močna zakoreninjenost izrazov *pust* in *kurent* je podobno kot pri priimkih Petek in Božič dala osnovo za nastanek dveh priimkov, Pust in Kurent.

Letos, ko je tudi Ptuj evropska prestolnica kulture, je bil prav pustni karneval ključni dogodek. Bojda se je na ptujskih ulicah zbralo rekordno število ljudi. Menda jih je bilo okoli 60.000. V povorki je sodelovalo 4.500 mask in več kot 100 skupin iz osmih držav.

Naslednji največji karneval je v Cerknici, kjer v pustnem času oblast prevzamejo Butalci. Na Copniškem balu v Butalah se je zbralo okoli 10.000 ljudi.

Medtem ko v mestih pustujejo, pa po okoliških vaseh fašenkujejo. Tako je tudi v Markovcih. Že se je zdelo, da bo fašenk v Markovcih in okoliških vaseh počasi potonil v pozabo in bodo tudi tamkajšnji ljudje hodili gledat pustno dogajanje na Ptuj. Toda domačini so se pred dobrim desetletjem kar čez noč zganili in organizirali svoj prvi fašenk v Zabovcih in Markovcih. Sam sem vedno bolj prepričan, da *kurent*, ki je, mimogrede, postal le še nekakšna blagovna znamka in že dolgo ne služi več svojemu namenu, ne sodi v mesto, ampak na vas. Morda je res, da ga v vaseh vidi manj ljudi, toda s primerno ureditvijo prostora za povorke – tu mislim predvsem na ceste in tribune – bi ga lahko videlo prav toliko ljudi kot v mestu. To velja seveda tudi za vse druge etnografske like iz okoliških vasi. ▣

»Tudi talumovci smo imeli svoj 'karneval'.«

Kurenti v Talumu

DARKO FERLINC

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Koranti Orači iz Kidričevega

Že nekaj let nas obiskujejo kurenti. Na svojih potepanjih po okoliških vaseh radi pridejo tudi k nam.

Prejšnji in ta teden sta nas obiskali kar dve skupini. Prvi so bili Koranti Orači iz Kidričevega. Med njimi so tudi naši sodelavci Stanko Horvat, Milan Drevenshek in Mario Kuret. Na začetku tega tedna so prišli kurenti skupine Florijan s

Ptuja, med katerimi smo videli tudi našega Bogdana Kelenca. To skupino je sprejel predsednik Uprave Taluma Marko Drobnič, ki je od Kelenca v dar prejel simbolno ježevko.

Kurenti že dolgo niso več tako skrivnostni kot nekoč. Še vedno pa so zanimivi, ko s svojim plesom zaženejo hrup, kamor koli pridejo. □

Kurenti skupine Florijan s Ptuja

7. obarjada

DARKO FERLINC

FOTO: SRDAN MOHORIČ

V soboto, 11. februarja, je na Ptuj potekala že 7. obarjada, ki se je je udeležila tudi ekipa iz skupine Talum. V zelo hladnem in zasneženem dopoldnevu se je zbralo veliko število znanih Ptujčanov – politikov, gospodarstvenikov, umetnikov, kulturnikov in drugih –, ki so tekmovali v kuhanju piščančje obare. Vsakoletna akcija je namenjena dobrodelnosti. Talumova ekipa v sestavi Miha Hameršak, Ivan Ogrinc, Franc Roškar, Vlado Pignar in Tamara Humski se je ponovno odlično odrezala. Njihova obara je žirijo prepričala tako, da so jo uvrstili na 2. mesto. Že nekaj let se talumovci pri kuhanju obare uvrščajo v sam vrh. Seveda gre za odlične kuharje iz restavracije Pan. Kot storitvena odvisna družba pa se je tokrat predstavil še Talum Servis in inženiring. □

Se že kadi

Z leve: Vlado Pignar, Miha Hameršak, Tamara Humski, Ivan Ogrinc in Franc Roškar

DOGODKI

Občni zbor PGD Talum

MARJAN RAMPRE

V petek, 10. februarja 2012, smo se gasilci iz PGD Talum zbrali na svojem 66. občnem zboru, ki so se ga poleg domačih gasilcev udeležili tudi gasilci iz sosednjih društev in iz Impola, saj smo bili v preteklosti s tem društvom dosti bolj povezani. Srečevali se nismo samo na občnih zborih, ampak tudi na tekmovanjih, ki so potekala v okviru industrijskih društev. Toda ta druženja so zamrla s propadom nekaterih podjetij in z njimi tudi društev.

Našega občnega zbora so se udeležili tudi podžupan občine Kidričevo, predstavnik policije, direktor podjetja Vargas-Al ter predsednik in poveljnik GZ Kidričevo.

Iz poročil predsednika in poveljnika je bilo razbrati, da je društvo dokaj dejavno, saj je sodelovalo na več intervencijah, na katerih so

potrebovali pomoč gasilcev. Udeleževali so se tudi vseh dejavnosti, ki so potekale v okviru gasilske zaveze.

V mesecu požarne varnosti so v sodelovanju s podjetjem Vargas-Al pregledali gasilnike v občini Kidričevo ter obiskali šolo in vrtec v Kidričevem. Otrokom so predstavili opremo, ki jo potrebujejo pri svojem delu.

Iz poročil je bilo razvidno, da so

nabavili nekaj skupne in osebne zaščitne opreme. To opremo je treba stalno posodabljalati, saj gasilci danes niso več samo gasilci, ampak še vse kaj drugega. Pripravljeni so pomagati ljudem v vsakršni stiski. Vse te opreme pa ne bi mogli nabaviti, če ne bi bilo pomoči družbe Talum, podjetja Vargas-Al in Občine Kidričevo. Zato še vedno velja naš pozdrav NA POMOČ! ▣

Z občnega zbora PGD Talum

Videmska osnovna šola na obisku v Talumu

TJAŠA SLATIČ, 9. A

Pri izbirnem predmetu poskusi v kemiji smo se v četrtek, 19. januarja 2012, odpravili na ekskurzijo v podjetje Talum v Kidričevo. Ko smo prispeli, nas je prijazno sprejel gospod Darko Ferlinc. Predstavil nam je podjetje za pridobivanje aluminija in njegov razvoj skozi čas. Ogledali smo si proizvodnjo enega izmed izdelkov, in sicer rondelic, ter proces elektrolize. Pred vstopom v oddelek so nas primerno opremili z zaščitno opremo. O procesu elektrolize

smo izvedeli, da je elektrolizni ali primarni aluminij tisti aluminij, katerega proizvodnja poteka z elektroliznim procesom v elektroliznih celicah. Pri tem procesu enosmerni električni tok razgrajuje glinico, ki je raztopljena v elektrolitu, na aluminij in kisik. Tekoči aluminij se zbira v katodnem koritu elektrolizne celice, od koder se črpa in vozi v livarne. Obisk podjetja mi je bil zelo všeč in menim, da je primerna popestritev izbirnega predmeta. ▣

Mladi kemiki iz Vidma pri Ptuj

Zahvala

Ob izgubi moje drage mame
Elizabete Kovač

se zahvaljujem vsem, ki ste mi v najtežjih trenutkih stali ob strani.

Hvala tudi glasbeniku za odigrano Tišino.

Uživaj, Verica

SODELAVCI

V decembrskih dneh je končala delo **Vera Inkret**. Svojo delovno pot je začela v Talumu leta 1975 v Službi za plan in analize, kjer je delala celih 35 let, zadnje leto pa je opravljala delo v službi Računovodstvo.

V vseh teh letih je menjala kar nekaj šefov in sodelavcev, vendar je z vsemi hitro navezala stik in z njimi dobro sodelovala. Za svoje

delo je bila leta 2006 nagrajena s tovarniškim priznanjem zlati metulj, ki ga je s ponosom sprejela. Ponujeno priložnost za predčasni odhod je pograbila z obema rokama, saj jo doma čakata dve vnukinji, ki ju bo z veseljem čuvala in si popestrila naslednja leta. Želimo ti, da preživiš prav vsak trenutek najlepše in uživaš življenje, ki se ti ponuja. ▣

Vzemi si čas zase

SODELAVCI SLUŽBE
SISTEMI UPRAVLJANJA
FOTO: DARKO FERLINC

Decembra minulega leta je se upokojil naš sodelavec **Vili Korže**. Vsi smo ga poznali kot sodelavca in strokovnjaka na področju varnosti in zdravja pri delu, ki je uvedel številne novosti, hkrati pa kot predavatelj posredoval svoje bogato znanje številnim generacijam delavcev v tovarni. S svojim delom je tako pripomogel k dvigu varnostne kulture v tovarni ter zmanjšanju nezgod pri delu, za kar se mu ob tej priložnosti tudi zahvaljujemo. Ob odhodu v pokoj mu želimo predvsem zdravja ter čas zase in bližnje.

Obarjada Kurenti v Talumu

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Razpis letovanj

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Razpisujemo termine za bivanje v počitniških kapacitetah za leto 2012 po naslednjem terminskem planu:

Nerezine in Červar:

23. 4. 2012	do	30. 4. 2012
30. 4. 2012	do	7. 5. 2012
7. 5. 2012	do	14. 5. 2012
14. 5. 2012	do	21. 5. 2012
21. 5. 2012	do	28. 5. 2012
28. 5. 2012	do	4. 6. 2012
4. 6. 2012	do	11. 6. 2012
11. 6. 2012	do	18. 6. 2012
18. 6. 2012	do	26. 6. 2012
26. 6. 2012	do	2. 7. 2012
2. 7. 2012	do	9. 7. 2012
9. 7. 2012	do	16. 7. 2012
16. 7. 2012	do	23. 7. 2012
23. 7. 2012	do	30. 7. 2012
30. 7. 2012	do	6. 8. 2012
6. 8. 2012	do	13. 8. 2012
13. 8. 2012	do	20. 8. 2012
20. 8. 2012	do	27. 8. 2012
27. 8. 2012	do	3. 9. 2012
3. 9. 2012	do	10. 9. 2012

V počitniških kapacitetah lahko letujejo delavci družbe Talum, d. d., in družb, v katerih je Talum edini družbenik: Revital, d. o. o., Storal, d. o. o., Vargas-Al, d. o. o.,

Vital, d. o. o., Talum Aluminij, d. o. o., Talum Livarna, d. o. o., Talum Rondelice, d. o. o., Talum Izparilniki, d. o. o., Talum Ulitki, d. o. o., Talum Servis in inženiring, d. o. o., Talum Inštitut, d. o. o. Če po izvedbi razpisa v počitniških kapacitetah ostanejo prosta mesta, lahko v njih letujejo tudi upokojeanci vseh navedenih družb, drugi pa le, če za letovanje ni prijavljen noben delavec navedenih družb.

Skupaj z delavcem lahko letujejo člani njegove družine (nepreskrbljeni otroci, posvojenci, zakonec, zunajzakonski partner, pastorki). Vsi ti lahko letujejo le skupaj z delavcem in ne namesto njega. Če delavec to pravico zlorabi, naslednjih 10 let ne bo mogel letovati v kapacitetah podjetja. Skupaj z upokojevcem lahko letuje tudi njegov zakonec oziroma zunajzakonski partner.

Izpolnjeno prijavnico, ki jo lahko dobite v tajništvu svoje družbe, oddajte v vložišče pošte Taluma.

Rok prijave je 9. marec 2012. □

Skupaj zmoremo skoraj vse

MI V TALUMU BI MORALI BOLJ **SODELOVATI**.
KAJ MISLIŠ?

SE POPOLNOMA STRINJAM!

ODPRTOST
IN SODELOVANJE

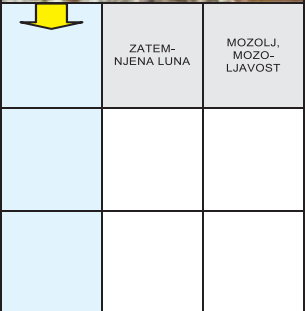
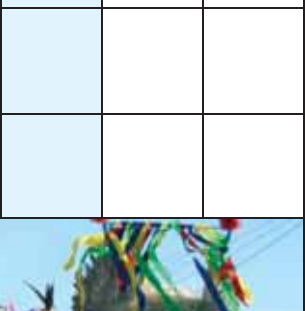
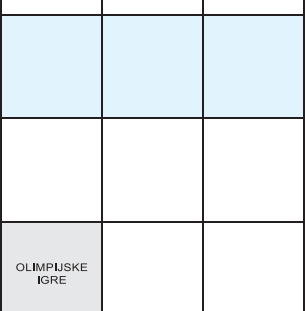

Vrednote skupine Talum

KRIŽANKA

SLOVARČEK: IPEL – reka na Slovaškem, SUOMI – izvirno ime Finske, SCOTT – škotski pesnik in pisatelj (Walter, 1771-1832), INSH – mesto na Škotskem, ALEF – prva črka hebrejske abecede, ETOO – kamerunski nogometaš (Samuel, 1981).

	SESTAVIL: JANKO ŠEGULA 2011	IZVIRNO IME FINSKE	AMERIŠKI SMUČARSKI CENTER V KOLORADU	TKANINA IZ UMETNE SNOVI	ALUMINIJ	GOSPO- DINJSKA POMO- ČNICA, SLUŽKINJA	KDOR SE VDAJA OPLJU	PODREDNI VEZNIK	NEMŠKA IGRALKA SOMMER	
	SANJE				KRAJ PRI MARIBORU					
	RDEČI KRIŽ									
	→				REKA NA SLOVAŠKEM					
	→				ADRIA AIRWAYS					
								KAREL OŠTR		
	KOŽNA BOLEZEN S ČRNIMI LISAMI							SLAVA, ČAST (ZAST.)		
	INOSLAV				TIP CITRO- ENOVEGA AVTA				NJORKA	
					OBOLELOST ZA RAKOM				RUDOLF CVETKO	
	TALUM	VEČ ŽIL, ŽILE	NINO ROBIČ			PREBIVALEC GLAVNEGA MESTA GANE				
	ŽIGA SVETE		ŠKOTSKI PESNIK (WALTER)			KOLE- ARSKA DIRKA PO ITALIJI				
	PERUTNINA PTUJ			KRVNO SORODSTVO PO MOŠKI STRANI						
	→							ROMAN NEMŠKEGA PISATELJA HANSA HABEJA		
	JOŽE TOPORIŠIČ			TANČICA, PAJČOLAN						
				MESTO V FRANCIJI, OB REKI LOARI						
	KAME- RUNSKI NOGO- METAŠ (SAMUEL, 1981)					PRETRES, UDAREC				
	TALUM	LETOVIŠČE NA FLORIDI V ZDA	ROBERT SABOLIČ			ČEŠKA PRITRDIL- NICA				
	VEZIVO ZA ZIDAKE IN OMET		AVSTRIJSKI SKLADATELJ BERG			PRVA ČRKA HEBREJSKE ABECED			KATJA TEMNIK	
	VESNA BOŽIČ						DOLGOREPA PAPIGA		AGAVI PODOBNA RASTLINA	
	→				LITUJ			MUSL- MANSKI BOG		
					DIHANJE			NEMŠKI PISATELJ (GEORG)		
	UDELE- ŽENEC MANIFE- STACIJE									
	MESTO NA ŠKOTSKEM					ATEK, OČKA			OLIMPIJSKE IGRE	

Skupaj zmoremo skoraj vse

Vrednote skupine Talum